

Melodrama: žánr, styl, emoce

FAVh037

Mgr. Šárka Gmitterková, Ph. D.

29. 9. 2021

Rapsodia Satanica (Itálie 1915, r. Nino Oxilia)

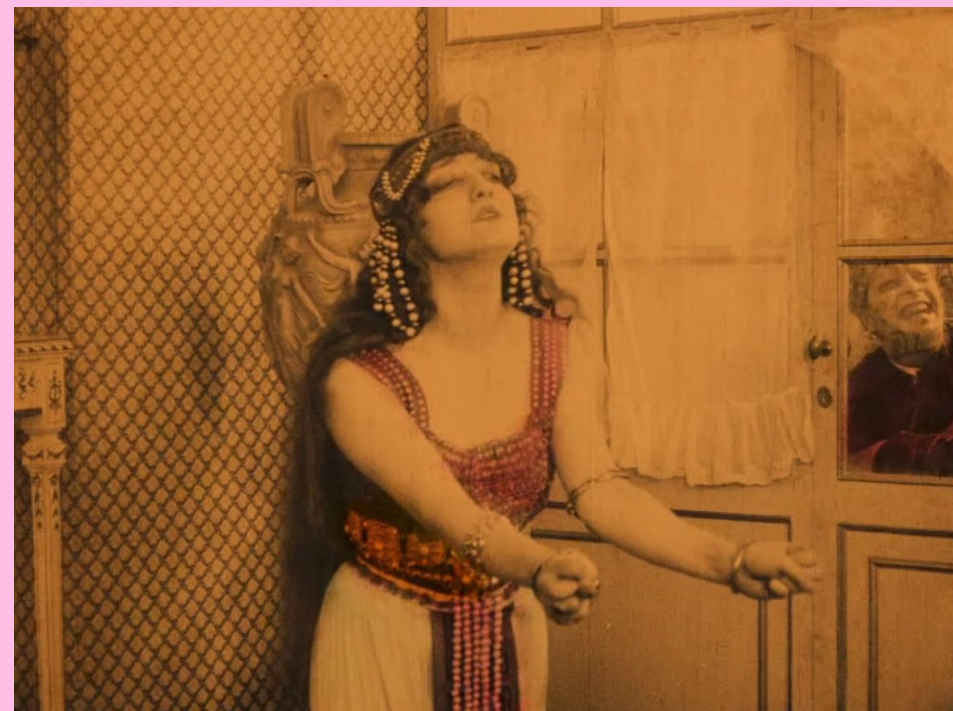
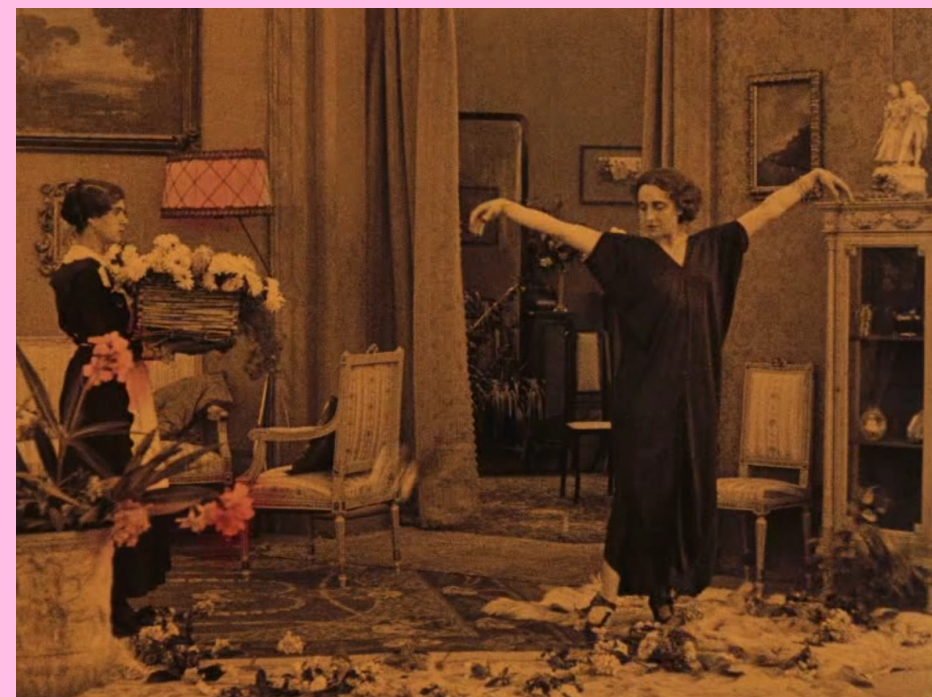
1. O čem film vypráví a pojednává?
Zkusme rekonstruovat fabuli,
včetně druhé části filmu.
2. Zkuste charakterizovat postavu
Alby. Kdo to je, co se jí přihodilo a
co všechno se o ní dozvíme?
3. Jakými přívlastky byste popsali
herectví Lydy Borelli?

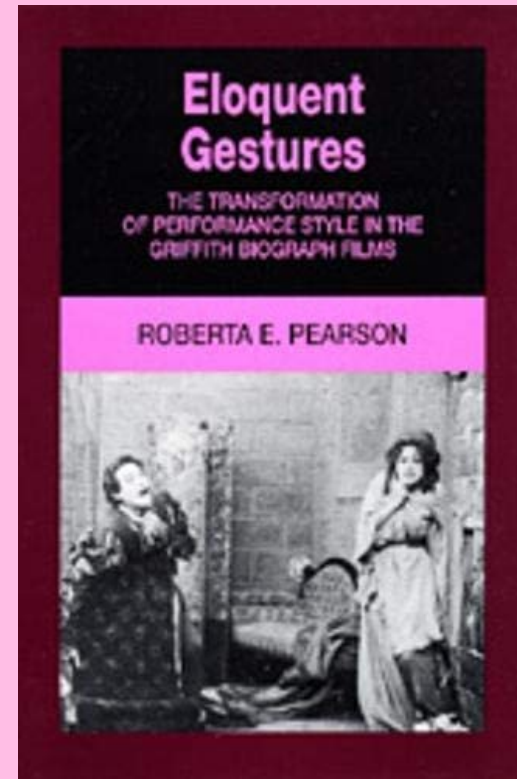
MUNI
ARTS

„Lyda Borelli svým tělem a očima vyjadřuje všechny protichůdné rysy ztvárněné postavy, zpřítomňuje sexuální a erotickou tenzi, počínající hysterii a šílenství a temnou atmosféru smrti.“

Histriónský (Histrionic) herecký styl

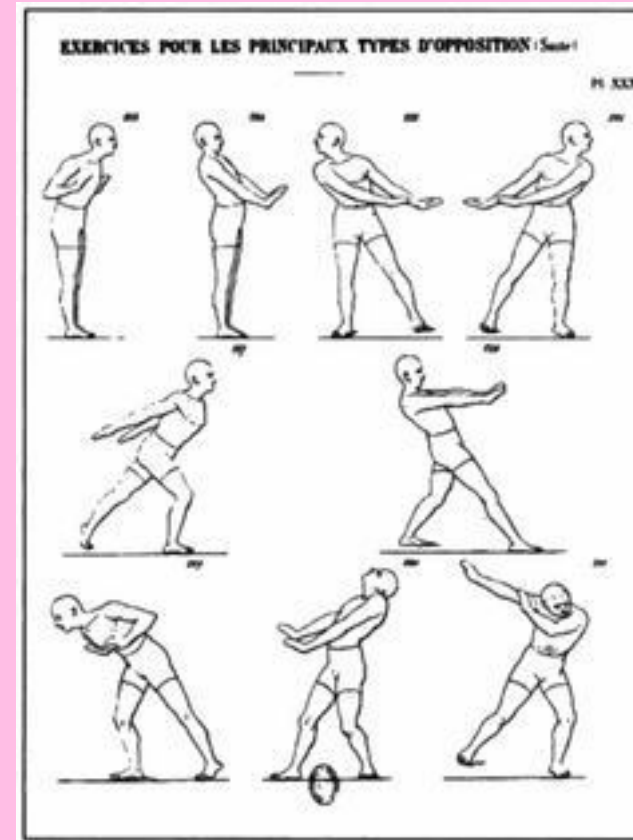
- Podle Roberty E. Pearsonové, protipólem je pravděpodobný (verisimilar) herecký styl
- anachronický herecký model spojený s divadlem, s jevištěm a tím pádem i s vědomím vystupováním
- herec ukazuje techniku, zcela vědomě spíš hraje roli než vytváří postavu. Realističnost či autenticita není cílem.
- „Strict fidelity to nature is nonsense. Art must always idealize nature, and when it fails to do this, it fails in its proper expression“ Geneviève Stebbins

Gesta jako klíčový prvek melodramatického herectví

- Ve druhé polovině 19.století sledujeme snahy o vytvoření lexikonu gest >> co emoce, to gesto
- X Gesto není ani slovo ani hláska, kterou lze dále rozbít na menší části; v jazykovém systému jde o ekvivalent věty. Zároveň to, co obsáhne a co může obsáhnout gesto, nemá v mluvené řeči obdoby.
- Preference jasných, ostrých a pevně ohraničených gest
- Sledujeme směr pohybu (vzhůru či dolů) a dostředivost či odstředivost pohybů >> jiná sada významů

Divismo

- „V řečnictví slova nejsou jediným prvkem: jsou tu i gesta, tón hlasu a tak dále, hudební prvek, který zprostředkovává leitmotiv převládajících pocitů a klíčových vášní a orchestrální prvek: gesta v tom nejširším slova smyslu, která sledují a vytváří vlny emocí a tužeb.“ (Antonio Gramsci)
- Globální (nejen italský) fenomén, v období 10. let 20.století
- Předchůdcem například film *Abyss* (1910), r. Urban Gad s Astou Nielsen v hlavní roli
 - <https://www.youtube.com/watch?v=2jPI9Ujjd9A>
- „Divo“ i „Diva“ >> ženská verze známější
- Pina Menichelli, **Lyda Borelli**, **Francesca Bertini**, Italia Almirante Manzini, Leda Gys, Soava Gallone, Carmen Boni, Hesperia a Maria Jacobini.

Divismo

- Širší kořeny v divadle, opeře a evropské mytologii
- příběhy z prostředí odtrženého od reality >> snová, téměř nadpozemská krajina
- X tradiční podobě a formě ženství
- Postavy fascinující ne pro svůj příběh, ale pro svoje vizuální kvality >> vtělená spektakulární estetika, nesená výrazovou silou tváře a těla
- půvab italských div spočíval v jejich schopnosti komunikovat různé vyhrocené emoce a duševní stavy skrz vlastní tělo

Psychoanalýza a melodrama

- **Psychoanalytická diagnóza jako melodramatický příběh**
- **Tělesné manifestace naznačující skryté a potlačené trauma odpovídají melodramatické estetice povrchu a důrazu na vizuální zpracování příběhu**
- **Feministické filmové teoretičky se jako jedny z prvních věnují analýze melodramatu (Laura Mulvey, E. Ann Kaplan, Mary Ann Doane)**

Hysterické tělo – reprezentace a gender

- "Pro melodrama je určující protagonista/protagonistka, jehož/jejíž symptomatické jednání je výsledkem nesmiřitelných nebo nevyjádřitelných vnitřních rozporů a toto "nevyslovitelné" se přelévá do a ovlivňuje mizanscénu".

Literatura: L2

- LANDY, Marcia. *Stardom: Italian Style. Screen Performance and Personality in Italian Cinema*. Bloomington & Indianapolis: University of Indiana Press, s. 1–41.
- PEARSON, Roberta E. *Eloquent Gestures. The Transformation of Performance Style in the Griffith Biograph Films*. Berkeley: University of California Press, 1992, s. 18–28.
- **Doplňkový text:**
 - AGAMBEN, Giorgio. *Means without End. Notes on Politics*. Minneapolis and London: University of Minnesota Press, 2000, s. 48–59.

Melodramatická literatura v češtině

- ANGER, Jiří. *Afekt, výraz, performance. Proměny melodramatického excesu v kinematografii těla*. Praha: Karlova Univerzita, Filozofická fakulta, 2018.
- KOKTA, Josef. *Protektorátní melodrama bez melodramatu. Soudobá žánrová diverzifikace v produkci společnosti Lucernafilm*. Bakalářská diplomová práce. Brno: FFMU, 2016.
- DOJČÁK, Maroš. *Súlady a nesúlady vo filme Zbohom synu*. Bakalářská diplomová práce. Brno: FFMU, 2021.
- PAVLÍK, Ondřej. Stvoření pro lásku. *Cinepur*. 2021, roč. 30, č. 133, s. 34–35.